

САНАА ОЮУХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБҮН
КАБЫАТА

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 107 (8516), 1999 жыл, Алтынны 19 күн. Ойгуруннууг, Сманата—1 солж, 10 харчы.

ҮӨРЭТЭР-ИИТЭР ҮЛЭ ТУРУГА УОННА СОРУКТАРА ҮӨРЭХ УПРАВЛЕНИЕТЫН НАЧАЛЬНИГА М. А. НИКИФОРОВ ДАКЫЛААТЫТТАН

Убаастабыллаах сүбэ мунньах кыттылаахтар!

Ааспыт сымга сана үөрэх дыллын көрсө республика-
быт Президент, Правительствога уонна Үөрэх минис-
терствота, кэм ирдэбинигэр сөн түбэһинэрэн, рес-
публикабыт сыйдымтын түстүүр Ииниттэн сана ирдэ-
биллэри, үлэс чончу хайысхалары, сорукутары ту-
руорбуттара, Ого саас уонна ого спордун сымтара
биллэригэрэн, ого-аймакха улахан болломто ууруллаа,
эт-хаан өттүнэн доруобай, чөл ойдоох-санаалаах буолу
улаатарытар үтүс дыһааллар ыһыллан кэлэлээр уон-
на салтым ыттылаахтар.

Дойдубут, норуонсунт сыйдымтын түстүүр сымлаах
оскуоланы бүтэрэр ого 70 бырыһыанна үрдүк үөрэххэ
кыһаран үөрөһөрүн хааччыларга сымал-соруку туруору-
лубута. Ол ииниттэн үрдүк үөрэх миэстэлэри кэп-
тэһигэ, тыа сиригэр үрдүк үөрэх кыһаларын тари-
һингэ үлэ садалаанна. Бибити улуусунт историктыгар
аан бастаан Д. Н. Коркин аатынан республикаанскай
спортивнай орто интернат-оскуола бааһытар Чурапчы-
таагы физическай культура уонна спорт институту—
үрдүкү колледж аһыллан үлэлээт эрэр.

Иккис хайысха. Бэйэни бэйэ көрүһүргэ, дыа көргөн
экономикаанскай саймаларга, норуонсунт чөл олохтоох
буоһуругар иллитка олох кини өйгөтүгэр сабыдыла-
ла улаатта. Итилэргэ олохурун, үөрэх үлэтинтэрин
иикигэр эмиз үөрэтин-иятын хааччыстыбатын сана та-
һымга таһаарарга сымал-соруку туруу кэлэ. Улуука
«Тыа сирин оскуолата»-кавалити өй-санаа өттүнэн
уларыттын ийиниз дигэн кини ис хоһоонноох програм-
ма ыһыллан олоххо кыһарыллар.

ҮБҮЛЭЭНИН, МАТЕРИАЛЬНАЙ-ТЕХНИЧЕСКАЙ БАЗА

Ааспыт үөрэх дыллыгар уустук бодьоекка улуус-
ка үөрэх ситимэ сүрүннөһүн уларытбаака, төһө кыла-
ларыннан кыра кредиторскай иэскэ тахсарга туһаайан
үлэ барда. Бодьоекка 57707 тыһ. солж, көрүлүбүтү-
тэн хамнааска 35406 тыһ. солж. быһылдыбата. Оттон
быһылга сымга бюджет улаатан, 84899 тыһ. солж,
бигэрэммитэ эрээри, хамнас өтто төттөрү кыччаата—
33196 тыһ. солж, көрүлүнэ.

Хамнас фондата кыччааһынан итаттар иилла-
рынан туттулууларын бэрээдэктин сымалан уонна
сарбыллыбыт хамнастан хаайтарбаака сана сорукутары
олоххо кыһарар ииниттэн хас бириднн ийилиннэһэн,
оскуоланы, уһуулаанын, олохтоох дыһаалтарын
кыһааран турун, итаттары, объекттар көннөрүн,
итаттан, электро-уонка ороскуоттарын сөннөһүлүн-
нэ. Ол түмүгэр оскуолаларга 73, уһуулаанарга 13,36
аналынан туһанылыыбат уонна көдүүһа суох куру-
һукта итаттара сарбыллыбыта Олор историктар
Мандыах оскуола-сада, Армылаах уһуулаанн баста-
ны группата ого арайаһынан сабыллынылар. Бу суо-
ттар ого эт-хаан өттүнэн сыйдымтытар аһаан уонна
дыарыстаах буолуутун хааччылар ииниттэн ого спор-
тивнай орто оскуолаларга 17,5 штатнай единица, аһын
сүһүөх кылаастарга 4 сымлаах үөрэххэ кыһарынн тү-
мүтүүр сорукутаах 14 кылаас-комплект эбиллэнэ,
Кытааннаах художественнай-эстетическай хайысхата
сүмүрдээн үөрэтэргэ 17-миэстэлээх 6 штаттаах ия-
терист, Дирингэ үрдүк үөрэххэ бэлэмнээр аналлаах
12-с кылаас аһыллан үлэтиннэр, Мурун-Тымныһыгар
«Кытайнык оскуола-сада» 5-с кылаас аһылланна.

Ааспыт үөрэх дыллыгар капиталнай өрөмүөн Соло-
вьевка, Хайахемка, быстах өрөмүөн бары оскуола-
ларга ыттылаахтара. Бу үөрэх дыллын көрсө Аһаа,
Аһаар орто оскуолаларыгар капиталнай өрөмүөн
барда, Чурапчы селаяныһыгар «Мичээр» уһуулаан са-
ла көрүһүккэ кыһарда, Сымаланга түстүү сааһага оло-
һуруннэ, Чурапчы аһын сүһүөх оскуолаларыгар нулуу-
бу спорттаагы уларыттылаан, охору тэмэ А. Н. Софро-
нов аатынан спорттаагы өрөмүөннөөһүн, Хатылаага му-
рой дыа смотемотаагы уларыттыла, Болугурга таас уһу-
улаан дыаһтан үрдүн өрөмүөннөөһүн курдук уо. д. а.

үлэлэр үтүс сирдэргэ бардылар. Оттон Чурапчы орто
оскуолаларга өрөмүөннө СР Правительствога резер-
ваттатан 500 тыһ. солж. үбүлээһин көрүлүн, үлэ ы-
тыллара быһааннар.

Ииниттэн дыһаалтарын, коллективтар, ийи-
линииз күүстэрэни сана тутуулар ыттылаахтара
үтүс үтүс куубулуйан эрэр көрүһүбүлээх. Армы-
лаахха начальнай оскуола дыһаа быйыл үлэс кыһар-
да, Хайахемка таагыр дыһаарын көһөрөн илан ма-
старыскай дыа көндөһө таһыста, эмиз манна уһуулаа-
н аһаан дыа көһөрөн кыһаран көндөһө бүттө. Оттон
Болтоно уһуулаанарга сана көрүс бири дыһаа көһа-
роң, бири дыһаа саналыа тутан иккис ардын балада-
һаан холбоһо, онтон бири дыһаа быйыл үлэс кыһар-
да. Эмиз бу ийилиннэ 4 квартираларга дыһаа көһа-
роң начальнай оскуолаа сымалан эһин тутуу көндө-
һө бүттө. Төлөйгө таас оскуола тутуутун сымалан
түһөрүн үлэс түмүктэннэхтээх. Мугудай орто оскуо-
лаага, «Сада» ийин нөһүө үп көрүлүн, ийилин-
нэ спортзалга уларыттан тутуу ыттылаар. Хадаарга
мастарыскайга салдаһын дыа уонна баладан туту-
лан быйыл үлэс кыһарлар. Чакырга, Кытааннаах,
Бахсыга КСК, спортзал тутуулар уонна матырыаа-
ларын бэлэмнөөһүн садалаанна.

Үп-ас ыһылымчытын учуоттаан, өрөмү уһуулаанар-
га, оскуолаларга аһаан хааччылар сымалаах көмө ха-
һаайыстыбаны тарыннар соруку турда, үлэ ыттылаар.
Улуус оскуолаларга 396,5 гектар хоһуһа, 85 гектар
баһыһа, 1137 кв. метр ийиннэх төһүккэ хаһаайыс-
тыбалар, 4 гектардаах ийиннэх улаастаан сым-
лаарыһаһылар, 42 ыһах сүһү, 74 сымга, 20 сибини-
нэ, 85 куурусса, 80 хаас баар буолла. Эмиз ийиннэ
уһуулаанарга 22 гектар оуруот сирэ, 599 кв. метр ийи-
нэх төһүккэ хаһаайыстыбата бэрлиннэ, 14 сибини-
нэ ийитилэр. Ого туһулаах дыарыһаан хаһылаан,
кыһарычча үлэһиһин, күрүө тутуутун, от, бурдун
үлэтин уонна ыһылымчытын аһылык бэрээдэктин
кыһаран турун, ийиннэһин улууска барыта 1480
тыһ. солж. үлэ көмө хаһаайыстыбаларга олоһулуһа.
Манна Кытааннах орто оскуолата ыһырым таһааран
тэрэһиннээхтик үлэһэтэ, Кининг сэрго ордук үчүгэ-
дик Төлөй, Сымал, Диринг оскуолаларга, ЧРОСИО Бо-
лугур, Мугудай, Болтоно, Хатылы, Одьулуун, Сымал,
Төлөй уһуулаанарга, «Чуораанчы» уһуулаан үлэһэти-
лэр. Соловьев орто, Чурапчы аһын сүһүөх оскуола-
ра уонна улуустаагы гимназия көмө хаһаайыстыбаны
тарыннэ суолта биэрбэккэ кэлэлэр.

Бу разделга кыһааһытата боннуурустар уонна этни-
лэр миннытар. Бастаан, оскуолаларга, уһуулаанар-
га сымлаах төлөрү көмөһүдөөх өрөмүөн ыттылаахтара
кыһаа дыа-уот сымга айгырааһыһагар, өрөмүөн-
нэ да сийнэ буолууттар тирдэр куттала баар.
Ийиннэһин үбүлээһин көрөн үлэ барыан наада. Ийи-
ннэһин, үөрөнөр, үөрэтэр тэбэриннэр өрөмүөннэ да
бас бэрэмнэһи гына эртэрдилэр. Оңоруу бу матырыаа-
ла да суох. Бу эмиз—сүрүн проблемалык, Усүһүн, үбү-
лээһингэ үп управлениета иккис ыһаан үлэһинэ эр-
ийлэр. Убү-харчыны булууга-талыһа көлөй бэрэби-
тин, управлениени соруудаһаан баран оһороро сымга,
Төрдүһүнэ, 2000 сым бюджетын барыла олоһулар.
Маннаах ороскуот 20 бырыһыанна конкурс төрүтүгэр
олоһурун бэриллэр бюджет бири уратыһаан бу-
луоһа, Оһон бу хайысхата үлэһиннэ—биримэ пр-
дэбилэ. Бослоһон, Президент М. Е. Николаев ту-
руорар сорукутарыгар да этиллэриннэ, төһүккэ са-
лааһааччыларга үбү-харчыны байлэрэ аһар-суоттуур,
дыһаар буолуулар уонна бюджет тариллэрин бө-
һөн салайыһыһаарыгар ыһаа үөһэтин, аһаа смот-
тарын аһы дылаала туһугар буолуох этэ. Алтыннан,
үөрэх смотемотаагы доһуоту кыһарыннэ үлэ барар
эрээри, каасса көһүө аһаа буолан, фланскай от-
чуокка көһүбөх. Оскуола, уһуулаан кыһааһа буолуу-
лар, үлэлэр, тэрэһиннэрэ туһуута ийилиннэ сый-
дымтыгар төһүү эрэ буолара сарбаһаһаһа.

БУ НҮӨМЭРГЭ УЛУУС ҮӨРЭБИН ҮЛЭИТТЭРИН КУҢҮНҮ СҮБЭ МУННЬАХТАРЫН МАТЫРЫААЛЛАРЫН БИЭРЭБИТ

ҮӨРЭХТЭЭНИН УЛАРЫТА ТУТУУ

Көһүннэ сымаларга, үөрэхтэһиннэ үтүс уларыта ту-
туу ыттылаар, үөрэх тариллэриннэр болломто бил-
лэрдик күүһүрдэ. Үөрэтэр-интэр үлэ структурага улам
уустугурун, көһүннэ иһэр. Үөрэх быһааннар сөн түбө-
һиннэрэн, бары предметтэргэ, араас таһымнаах өрө
аһын туспалаах үөрэтин тариллэһэтээх. Онуоха инфор-
матика технологиятын тутуу, спутник көһүө үөрө-
тиннэ наада буолар эһин программалар, факультатив-
тар туһанылаахтара, араас профиллаах ыһаас-
тар уонна оскуолалар аһылаахтара.

Дойдуга начальнай оскуоланы төлөрү 4 сымлаах
өһөрү барар, ийит сымтын үөрөннэр, ийэ ыһаа-
лар аһаан орто оскуолаа 12-с кылаас аһылааһа көм
ирдэһэ буолла. Сага базискай үөрэх быһаан быйыл
уруһу 17 варианттаах бэрэһиһа кытта тэһигэ 18-с
варианттан үлэһин буолла. Бу өрө аһаа барар нору-
рууһаһын суох өһөрүгэ сымлаах. Үтүс предметтар
иһаастара кыһарлар. Бу быһааннаах улууска 5 оскуо-
ла үлэһиннэ быһаарыһаһа.

Ааспыт үөрэх дыллыгар улууска 4850 өрө үөрэнн
үөрэх биллэһэ 99,3, хаачыстыбата 32 бырыһыан буол-
ла. Бу республика орто көрдөрүүттэн үрдүк. Үөрэһи
билини кыһааһа үс сымга үрдэһиннэ бэрэһиһа. Бу ө-
түннэ чин биллэһин ордук улуустаагы гимназия, Му-
гудайдаагы Ивановтар авторскай, Диринг, Аһаар, Ча-
кырг, Чурапчы аһын сүһүөх оскуолаларга бэрэллэр.
Сайыһаарыһаах үөрэх тэһиһиннэ аһын сүһүөх кы-
лаастар ситиһиннэрэ үөрдэр.

Ого биллэһин хааччыстыбатын билэр сымалан улуус-
ка аһаанна уонна нуууча тыһытар ыттылааһыт хон-
туруулунай үлэлэр түмүктэргэ аһыһаһаһа, математи-
каада үлэлэр республика орто таһымтан кыһааһа-
лар. Билини, хааччыстыба ордук 9-с кылаастарга ийи-
тох. Бахсы, Мугудай, Аһаар оскуолаларга, улууста-
агы гимназия 100-бырыһыан биллэһин ситиһилэр. То-
лөй, Хадаар оскуолаларга, ЧРОСИО номыһах көрдөрүү-
лэһиннэр. Хонтуруулунай үлэ уонна эһаһаһаһа тү-
мүктэргэ араастаһыһа оскуолалар администрация-
ларын, учууталларын төһүккэһаһа наада.

Үөрэх хааччыстыбатын тусарыһа сүрүн ийилин-
нэ буолаллар: материалнай-техническэй, научнай-
методическай хааччыһыны элбэх ийиллэрдэһа; ийи-
тэһа хонтуруул, аналитическай үлэ таһымнаахтара;
сага технологияны баһылааһын кыһарыннэ бэрэһа;
учебник кыһааһа уо. д. а.

Дойдурдаах өһөрү кытта үлэ таһымнаах улууска, рес-
публикада ыттылаар предметнай олимпиадалар көрө-
рөллөр. Оһор түмүктэриннэ Чурапчы орто оскуолата,
ЧРОСИО, Диринг, Чакырг, Одьулуун оскуолаларга
бастыһаһа ийиллэр сымлааһа, Оттон олимпиа-
далар таһааһаһа Армылаах, Төлөй, Бахсы орто
оскуолаларга түмүтүүлэр.

Оскуоланы бүтэрэһиннэр сымлаах үөрэххэ кыһар-
лар үрдээн иһэр. Быйыл улуустан үөрэххэ 147 өрө
кыһарыһаһа 107-кө быйыл оскуоланы бүтэрбиттэр.
Үрдүк үөрэххэ кыһарыннэ гимназия, ЧРОСИО уонна
Дирингтаагы агро-оскуола сымлаах ордук үчүгэй бө-
лөһүннэрнэ көрдөрөллөр. Быйыл Хатылы орто ос-
куолата эрдэттэн тэрэһиннээх үлэһиһа, оскуо-
лаһа бүтэрбиттэр 46 бырыһыанна үрдүк үөрэххэ
кыһарыһа бэрэһиһа төһөһаһа. Манна тэһа улуустан
71 өрө орто аһаа үөрэххэ, 43 өрө ПТУ-га кыһардылар.

Ааспыт үөрэх дыллыгар комплекснай ийиллэһиһа
бэрэһиһа 5-оскуолаа ыттылаһа, ону тэһа оскуо-
лаах администрацияларын, хонтуруулууру, сымлар
үлэлэрин араас боннуурустарыгар элбэх тематическай
бэрэһиһа, 7 төһүк семинар ыттылаһа. Быйыл
ыттылаһыт бэрэһиһа түмүктүннэ үөрэтэр-интэр үлэ-
с ханык үчүгэй өрүттэри бэрэһиһаһа сөһү? Бас-
таһа, улуустаагы гимназия (Нестерова А. С.), Ди-
рингтаагы агро-оскуола (Сидоров Е. С.), Чурапчы
аһын сүһүөх (Нестерова В. М.), Чурапчы иккис, үтүс
(Бүтүгүн 2-с стр. көр).

ҮӨРЭТЭР-МИТЭР ҮЛЭ ТУРУГА УОННА СОРУКТАРА

(Беркутов, Мамин 1 стр. нар).

[illegible]

Номхонхонский барбарис 4 үлүһчээтэ барда, Махна сүрүүн итгэстэрэ: сэллэнгэр бшалам сэтгэ сүлү сүрүлүүтэ; жалсдараай, персидьтэнэй бшаламта итгэс оруттар; тордунгиралар шууар татас, шит-хо-нуос, туттар торил тавьбита; сэлмэджсөйдөр дээрм-тэргэ сылдысшара арылара.

Улаус үөрэхтин управленигетэ ассе 1993 сыллаахха «Тыа сирин үөрэтэр китимин сивилин артымаанын педагогический торутторо» диэн уметтар республикалык статуһу ылбыта. Мыйна 33 араас хаймахалаан экспериментальнай үлэлэр ыттылыннылар, Улауска гимназия, 2 авторскай оскуола, стрелкована, художественно-педагогический уонна өбүгүстүүскай оскуолалар, оскуола-садтар бээр буоллулар, 5 оскуола дуплеттан, 11 оскуолаа профтехский үөрэтээни сиэтир киирдэ.

[illegible]

Үчүүстэй үлэгийн тайвныг үрдэгтэй, хийнэс сн-
хуудуурт аттестацийн орлого уаажин. Аасмыг үрэх
дэмдэгтэр улуус аттестационный комиссиата 148 нод
үлэбэй категорикийн үрдэгтэй дэмдэгт кэрдэ: 44
үлэбэйгэ стугуунэ, 53-аа сүрдүгэ, 54-кэ сүрдүүлгн-
бэй категорикийн кэрдэ. Үчүүстлэр идэлэрин
үрдэгтэй дэмдэгтэршэй, үрэхтэйгн кэрдэгшэй.
Мавна улуустай 30 амин сүхүүх кылаастар үсүүстл-
лэрэ, 12 үбүүхэн катэчтншэрэ үрэхтэйгэ уонш
3 сыйланын үрдүк үрэх дипломгүй ылаастара. Хоно-
буух нйин, нэшн сыйлаарта үсүүстлэр; катэчтншэр
ҮҮҮҮҮН (ИПКРО) фундаменталийн курстлршэр
үрэхтншэрэ зэргийлэ. Мавнаг бэлэйдэнхтэйгн
тавар сулуу ҮҮҮҮҮН үлэнтншэрэ катэчтншэр таван
курстөрэй төршлэлтэршэр кэрдэгт. Онуун да бэлэвн-
дээк үлэ барар.

Ову төлөт уугуулдар педагогический мастеристы-
татарларын сыйлы сайынкылар аллтан сых ахсын пе-
дагогическай парсылар ытылхалдар Асымат сыйла
улуус 22 чулуу уугуула томотическай адымалары,
айтлар көмөт хардыы конференцияда сыйланихототни
итытшы, асыл бастып уугуулаа новкүрск сайа
техасодомонны, мотидианам толору бабылаабилат, иду-
пай ула кыммаларын дартыптык адымкыпт ресуб-
пика бастып уугууалары пытталар. Улуус уугуу-
алары ресубпика үндөвиритни бу үлүмт фирмуулар
сыйланихототник пытталары төрлөр,

Түүнтэйгээ өлөөлж, үерээр-кээр улаар, сайга төл-
логчийн илалрын¹ үзүүлэлтэд одоогийнхонд-методи-
ческий бөгөөд үзүүлэлтэд одоогийнхонд-методи-
ческий үзүүлэлт сүүдэр нь хооловон, ийнхэн бичлүүмнээх
сүүдэрүүд.

БАЙГАР ҮЛЭЭН—КЭЛИМНИН, САНГА ТАБЛИНГА
Республикабыт Президентэ быһыл татхууһута аһар
ситаллыгынан кытта көрөтүүтүгэр ороно үөрэтпэ-
гэ динник сымарыһы баар эбит буоллаҕына иһик
боһуруостарыгар улаан хаатыы таһарыллыбыт
тоһоолоон өлүтэ.

[illegible]

Ого хамтлагийнхны, сайдтар дэвсгэрийн саймварын-
лдарлар хонжиротар үтсэн нүбдүүдээр лээр,
үлэ итгэстэрдэх, Үөрөнчтэйгээр бөхлэрийн сал-
мныгларьгаар баар нс имгэтийн толору тулхмэн-
т. Ол бийр суул төрүтүгэн бу үдэнг сүрүмэлтэй
тайзатчлар ударийн туралар, үүсгэр оогитара
нүбэт, методический тайлбарар ниймэлэр бу-

[illegible]

Бу хялчилж сууратыха, бастаан тулан, оскудла директордара малшахтахтар. Оор тэрлэтгөр чотту тух савлах-соруудгах савдара, ол тух тулаанага кавилмак өйдөтүлүхөтөх, қарамачан бу тарилга үлэтгөр бастан туран кытара ситишлалтөтөх, кыр олохотун үлэтгөхүнлөр, кавилер таһымнаах ботлуударылар үдө ытылдахтах.

Бу ғорак дымлытың оңдор бабалары олгорбут (уа-
хаттың совхознут булблхат) ӨР «Уахмашчк колд-
с» охко кшарер. Маныха олоруттк, хн блпрдн
оо бйлтлхр апл ндхс (бывабыж) олорутуа-
тлал. Тннл солорутуагыт республикатын оо об-
ществнй холбохуатары Өнрунугар Уахм министр-
ствотын лнхнл Өнрунл Өрннлчлхлр барост-
блнлхлрнн Сүблр талыкыны. Бу Сүбл прдсдате-
лн солбулннчылн улуставы Өнрунл 11-с кн-
лнхнл Өрннлчлхл. Жчл Пнлнл бшблрлчлхл. Сү-
бл прдсдатеа Уахм министрствотын коллннл-
гар сүблнлр кулнстлхл Өнрунл Өрннлчлхлр бн-
лнл салнннлхлхл, оо общствннлй холбохуа-
тарн блпурустарыгар Өнрун министрствн бнрост-
блнлхнл булнл, Сүбл улуставыт оо общств-
ннлй тлрлхлхлрнн сүрүнүбл, Маныхн Сүбл улуставы
Өнрун Өнрунлчлхл бшблрлчлхл (талыкыны).

Үөрөөмчлэн билэгтэн дүрлэгчтэй, цэцэрлүүн сайын-
нарыгтай, хөдөлж идэрх гуйларьтай, зогсон төрөгчтэй
бичир суури мөстэйш илэр. Аялалт үнрэх дэвдэлтэр
зогсон төрөгчтэйгээ 125 куруһуонтарыгара уушан сел-
пикларьтөр барьта 3231 ово хабьтай дэвдэлтэйгээ.
Итгэ илсгэр 05 художественнай, эстетическай, 38 при-
кладной, 13 технической, бичир янзча экологическай,
кыравай төрөгчөр куруһуонтар, 14 спортодай пек-
цилларь үлсүлэгчтэр. Ахсаан 30, хаагьтайга дэ ас-
түгэн төрдөхх, зогсон төрөгчтэйгээ уосаи тайхиа үр-
дэп илэр. Бийм эстетическай тайхьхаллаз куру-
һуонтар, ордун ситгэйнэчлэллэр. Иргэдийн айм-
ныг республикатаа билэгтэнлэгчтэр үгс оролоо
ахсаан тайга дэ бичирхэгх мөстэйшлэгчтэр,

Эл эрээр эвчн үөрхлэхийн эрх тухал үзвэрийг тусмэдхх буюулах, Давь-уст суурттан умууш, буаймышын нэгдэл тэргийн хамтаар, Эвчн үөрхлэхийн программтай орооруу хамт талархын, ца. Үсүе курухуохтор салалхуохтарын үлхэрэ спективэ сүх, дусмхуохтарын мотех, Технической уонна кировийн үөрхтэн курухуохтар эвчлх, Ухууламнар 5 талархын 53 курухуох ороону барууш хамт үлхэр, ому тал, талхн нийлн барл эрхрн, тухайн мотх талхуу буюуш суохтар—сүрүн хлэс,

Осқолдартарго чабдылгандар, спортивнай-массовый үлс Оро саяс уюмга оро спордуи сымаларын тартаттын мытыллар. Илбилмелер кавуу-ташкыринов, кыт-тыктын спортолоры тутуу, лобиджыларын сартуу мытыллар. Умуука «Хас бевордун шалга-спортивнай комитетсы» днал девилтэх шорут хамсала-лыкы садалаттымык Кылазаныах илбилмелги тар-иллуттара буоллулар. Дилаларын илбил, сорохтор олбуордорулар орохтор орчолор тариллуттара олор-буттара хабык ца саста. Оролорго, мытылларта чол-олоду, валеомиттеснай биллени пропагандаллар, физкультура үлсиз спорт масовсалабын үрдэтэр курун-таах физкультуриной-чабдылгандар кулууптары тарх-ларга соруку турорулуубута. Хатырдагы тариллутт-тивнай кулуупка улуквалл, орто осқолла улуупка оро-культуриной-спортивнай илбил биир катти программа-нан үлсөлөк орчолор.

Мингэс хамт хүчирхэгчлэлээр, спортолгой нөөн, тариван хамтшалам чарыг лхигнэн мулуунтар нөөгү нитраламхатар. Овог оскүүлээр сахал-таллар, атлдерн хэрийхнэн сүт ахын хэргүүхлэр ордблээр.

[illegible]

сатын алып тапканга жазылып. Малга доруубу-
ладан оролорго болгонго, кышкык улантара, кы-
шкык кытта чыгарылат. Үч кышкык аралашты.
Хас бирден оң доруубуладан, ичине сыйдыгы
түсөдө учура, дини кытта оңойулуктан,
түсөдө учура, дини кытта оңойулуктан,

[illegible]

бастынан бөксө холбоуруттан сардалгыны даады, кыргыз
протесттер дидалары алчатарыт, барздыктардыт
ушдыт. Бу бастыгыт үч-с нуралыгыт жанын
тойлат да пүрөлдөт.

[illegible][illegible]

Министертөрт бу-улаан сүрүлгөзүнүктө социалдай педагог үлгүн орууларат. Асыкт үрөк дыйлыктар 18 окуулаага 23 социалдай педагог үлгүзүзү. Кипилер үлгүлөрө жорук педагогикаттын асоциалкалтын педолянтаада (түөлбөтөзүг) салыттын кытты биригтө үлгүлөдөр, соротуор аты салыттарат салытлаада. Асыкт салыт «Маврыкчаан» телестудиянын жорук педагогикаттын пропасадылаа «Вайык» жип пил тавырааы мйги биригтө үлгүлөт, Социалдай педагог аты да асоциалкалтын тарыттарар, түзгүлөрн кытты биригтө үлгүлөдөрө салыт салыттарат асоциалкалтын педолянтаада.

Уугуус 11 афицантар дэмжээгээр анхны бэл-
лэр. Нийслэл сохиллын-педогогический к-т-д дэмж-
лэр өгсөөх. Тодруулбал, бэлтгэл дэмжээгээр
үндс педогогический комитет оруулж нэгдүүлж, Ажлын
смыгл уугуус 10 афицантар адалар түмүүдэр унши-
лт: түмүү улуусыг сэтгэл тэригчлээ. Билэр
үжлээр олохтох дьавалтар сүүрүүлээр эр-
лүүлээр.

Республика Пражити-шестиста подполнальн оскуо-
ланы савардан сайыннармы повелендигити биргир-
кити 8-с сылытар борда. Бу соха оскуолон елйдр
редактарыш арыбгыт. Ол арары конатгыш бирбит
ышрын сят туланымакка калдыбит. Бу сылыт-оску-
оу сун холбуу туттакка, интиги-таратынго морот инди-
тосинатыш киллерон длол булар. Морот педагогика-
та—бу туок-ханынны инчине, дая кертги педагогика-
та. Ол арары асарда ошон, купуруттоока сарынат.
Оскуола, убулол ингор улуттар эмис киллар. Рес-
публикада, ол инлтар башта улуска учууталлар
тис аридытти уротынга, курулгонгарга морот ин-
чигенинатыш туланыр оноттона бавр. ину пайан, чо-
ри ханымакка оноттон узындо колмендэтэр башлар.
Холобур, Халдар оскуола, Аларар убулыла. Улуус-
тагы хорох управлонотгы эмиса морот педагогика-
лык ассоциацияны сайлап киреденго, 8, 10, 12-
ункыныш ашын тегул педагогический заралын кырыб-
итишылдр, Вастып дажыкыштартап конуруштык
опубуллак бачекир белемашы. Морот педагогика-
лык ханымакка оноттон талачарга бир сун мале ары-
лыт.

[illegible]

Одбулул орто оқушувчилар суоғу-шуи халлифаси
валуч М. М. Ибраимова есалтидан ялар салгани рй-
Бажинга дала сависий отто: «Педагогика классикта»

Федор Николаевич

Автор сургутар ыһыллар
сакка реданция дээдэһиытыгар
малдь сөн түбөлүк буолбутах.
Сургутка ыһыллар чактылар
кырдык-ахтарыгар аһиэти-
һиэ аһиэ аһиэ аһиэ аһиэ аһиэ